

A minőség kérdései a koragyermekkorai nevelésben és gondozásban

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
— — — INTÉZET

Török Balázs
Elemzési és Értékelési Központ

Melyek lehetnek a közös minőségi célok?

A különböző szereplők különbözőképpen ítélik meg az óvodák szerepét.

- a kormányzatok: produktív, az alapvető kompetenciákat elsajátító gyermekek hagyják el az óvodát.
- a dolgozó szülő: könnyen elérhető, magas színvonalú intézmény.
- egy kisebbségben élő etnikum szülője: a saját anyanyelv, kultúra továbbadása.
- az óvodapedagógus: a munka eredményessége, a körülmények megfelelősége.
- a szakértő: egyedi mérési eszközök, monitorozó metodikák kifejlesztése és terjesztése.

Otthon és/vagy intézményben

A gyermekkor megközelítésének különbségei:

Egyes országokban a gyermek 0-3 éves korában az általánosan elfogadott gyakorlat az, hogy valamelyik **szülő otthon marad** vele, ez esetben az állam gondoskodó, nevelő szerepe minimális.

Másutt az otthoni gondoskodás és a **korai nevelés** összekapcsolódik.

Otthon és/vagy
intézményben

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Az EU barcelonai célok (2002):
a három év és az iskolaköteles kor közötti
gyermekek 90%-a,
a három év alatti gyermekek 33%-a
számára kellene gyermekgondozási ellátást
biztosítani.

Otthon és/vagy intézményben

A barcelonai célkitűzések (2002) a **munkaerőpiachoz való hozzáférés** útjában álló akadályok eltávolítását célozták.

- A KNG „expanzióját” elsősorban az oktatáson kívüli, gazdasági (emberi erőforrás bővítési) célok motiválták.
- A kompenzatórikus célok is megfogalmazódtak. (Pl.: egyszülős család, kétkeresős kelet-európai család.)

- A szülő joga a munkához nem kerül összevetésre a gyerek szülőhöz való jogával.
- A munkavállaló alkalmazkodása a munkapiachoz nem kerül összevetésre a munkapiac családhoz történő alkalmazkodásával.

Cseh elnökség javaslata (2009):

„az otthoni gyermekgondozás mint a szakmai karrier teljes értékű alternatívája”.

A szülői feladatellátás = teljes munkaviszony.

A „munkavégzés” fogalmi határainak eltolása.

Csehország számára sajátos helyzet adódott:

1. Az unióban az oktatás eredendően nemzeti hatáskör. (Open Method of Coordination)
2. A **foglalkoztatási rendszerhez** hozzáférés egyenlő jogának és lehetőségének biztosításán keresztül az EU politika befolyásolta a nemzeti **oktatási rendszerek** alsó szintjének kiépítését.

Csehország (2009):

„Senkinek nem lenne szabad kritizálnia azon országok döntéseit, amelyek nem teljesítették a barcelonai célkitűzéseket és nem szándékoznak a teljesítésükre tett erőfeszítéseiket növelni. Vannak olyan országok, amelyek állampolgárai, történelmi tapasztalataik alapján, nem érdekeltek gyermekeik napközi ellátásba helyezésével”.

2008.: 91,5% (4 év – iskolaköt. kor.)

2012.: 86,1% (4 év – iskolaköt. kor.)

Finnország

PISA mérésekben élenjáró ország.

2012-ben a 4 év – iskolaköteles kor közötti korosztály 75,1 %-a járt óvodába.

Minőség monitorozás nem megalapozható, mert nincsenek külső mérések:

- nincs alkalmazotti teljesítménymérés.
- nincs gyermeki fejlődés eredményességmérés.
- nincs szülői elégedettségmérés.
- nincs gyermek jól-lét mérés.

Az expanzió jelenlegi célja

Az Oktatás és képzés 2020 EU-stratégia:

2020-ig a 4 éves kor és az iskolába lépési életkor közötti gyermekek legalább 95 %-ának részt kell vennie a kisgyermekkorai nevelésben.

Kérdések a minőség kapcsán

Játék/oktatás

Számos OECD tagország koragyermekkorai tanulási keretrendszerének középpontjában az írni-olvasni és számolni tudás áll.

Megfigyelhető, hogy az utóbbi évtizedekben egyre inkább kiemelik a játék személyiség-fejlesztő funkcióját.

Kérdések a minőség kapcsán

Intézmény/külvilág

Az angolszász országokban elterjedt felfogásra, miszerint „*valódi oktatásra csak iskolai környezetben kerülhet sor*” egyre nagyobb befolyást gyakorolt az északi modell,

mely a környezet és a külvilág gyermekkori fejlődésre való hatásának mértékét is felismeri.

(EP - Kulturális és Oktatási Bizottság, 2011:14)

Kérdések a minőség kapcsán

Pedagógus/gyerek arány

Az OECD által publikált Starting Strong (2012) harmadik tematikus áttekintése szerint, ha kevesebb gyermekre több nevelő jut, általában növeli a koragyermekkorai nevelés minőségét, elősegíti a oktatás eredményességét, és magasabb szintű fejlődést tesz lehetővé, hiszen így átlagosan több figyelem jut egy gyermekre.

Kérdések a minőség kapcsán

Nemek szerinti különbségek

Az Európai Parlament „felhívja a tagállamokat, hogy foglalkozzanak a gyermekgondozói munka nemek szempontjából való kiegyensúlyozatlanságának problémájával olyan politikák végrehajtása révén, amelyek növelik az ECEC-képzésekben részt vevő férfiak számát, biztosítva, hogy arányuk legalább 20%-os legyen.”

EU – oktatáspolitikai

a koragyermekkorai nevelés és gondozás meghatározó alapja a sikeres, **egész életen át tartó tanulásnak**, társadalmi beilleszkedésnek, személyiségfejlődésnek és a későbbi **foglalkoztathatóságnak**.

A megközelítési mód nem a gyerekkor önértékére, hanem a „potencialitások” fokozására épül.

5 ?=? 10/2

EU – szélesedő oktatáspolitikai spektrum

A foglalkoztathatósági célok mellett az utóbbi időben az EU szakpolitikái

- a gyermekek jogait,
 - állampolgársági kérdéseket,
 - az oktatási lehetőségekhez való hozzáférés egyenlőségét,
 - a társadalmi kohézió kérdéskörét is felvetik.
- (Európai Bizottság 2011)

Köszönjük a figyelmet!

Török Balázs

